

**Úloha hygienické služby v drogové
epidemiologii
- historie a drogový informační systém
(DIS)**

MUDr. Běla Studničková

HS hl. m. Prahy

Historie:

Vládní usnesení č. 446/1993

Úkol č. 24:

Vypracovat a realizovat projekt drogové epidemiologie

Termín:

projekt do 31.prosince 1993,

základní provoz ústředního pracoviště do 31. prosince 1994,

pracoviště na úrovni krajů do 31.prosince 1996

Historie:

Rok 1994:

- **zpracování koncepce drogové epidemiologie**
- **vytvoření sítě pracovišť drogové epidemiologie v KHS a OHS a vyškolení pracovníků**
- **vytvoření databáze léčebných kontaktních center pro uživatele drog v ČR**
- **příprava a realizace školní studie Mládež a drogy 1994 na základních školách, SŠ a SOU a vybraných VŠ**
- **příprava a realizace prevalenční studie léčených uživatelů drog (prosinec 1994)**

Mládež a drogy 1994

- **8 334 respondentů (4 337 ze ZŠ, 3 997 ze SŠ a SOU)**
- **nejčastěji užitá drogy:**
 - **marihuana (19,7 %)**
 - **ředidla (7,5 %)**
 - **hašiš (5,6 %)**
 - **halucinogeny (4,0 %)**
 - **speed (3,1 %)**
 - **pervitin (2,0 %)**
 - **kokain (1,1 %)**
 - **heroin (0,7 %)**
- **charakteristika uživatele drog:**
 - **věk do 18 let**
 - **disponuje vysokým kapesným**
 - **učení, navštěvuje SOU průmyslového zaměření**
 - **chodí do školy v Praze**
 - **žije odděleně od rodičů**
 - **alespoň 1 z rodičů má VŠ vzdělání**
 - **muž**
 - **je z rodiny s nadprůměrnou životní úrovní**

Historie:

Rok 1995:

- **1.1.1995 - zahájení rutinního sběru dat o prvně v životě léčených uživatelích drog (First Treatment Demand – FTD)**
- **zpracování a diseminace čtvrtletních a výroční zprávy ze získaných dat o léčených uživatelích drog**
- **zapojení do mezinárodních protidrogových aktivit**
 - *Phare (zejména oblast Drogový informační systém)*
 - *Pomidou Group (spolupráce na MULTICITY projektu aj.)*
 - *EMCDDA (příprava na zapojení do evropského monitorovacího systému Reitox)*
- **vyhodnocení a publikace výsledku školní studie Mládež a drogy 1994**
- **navázání spolupráce s dalšími institucemi (*Meziresortní protidrogová komise, Národní protidrogová centrála aj.*)**

Historie:

Rok 1996:

- ověření nové verze dotazníků o léčených uživatelích drog (Pompidou Group) ve vybraných léčebných kontaktních centrech
- od 4. čtvrtletí 1996 sjednocení sběru dat podle dotazníku Pompidou Group
- rozvíjení spolupráce s EMCDDA
- rozvíjení drogového informačního systému (DIS)

Rozvíjení drogového informačního systému (DIS)

- data o počtech uživatelů jednotlivých drog
- jejich deskriptivní charakteristiky (pohlaví, vzdělání, zaměstnání, charakter bydlení ...)
- druhy užívaných drog
- způsob jejich aplikace
- regionální odlišnosti v proporcích užívaných drog
- trendy léčených uživatelů drog
- charakteristiky problémových uživatelů drog dle definice EMCDDA
- intoxikace v souvislosti s užitím drogy
- výměna stříkaček a jehel
- infekční onemocnění v souvislosti s užíváním drog

- od 1.1.2002 kromě incidence i data o prevalenci léčených uživatelů drog

Výstupy drogového informačního systému (DIS)

- čtvrtletní zprávy o léčených uživatelích drog
- výroční zprávy o uživatelích drog, užívaných drogách a zdravotních důsledcích užívání drog
- National Report za ČR (pro Phare a EMCDDA) v letech 1997 – 2000
- publikace výsledků školních studií Mládež a drogy
- každoroční spolupráce při zpracování dotazníku UNDCP
- zpracování tabulek pro EMCDDA
- bulletin DROGINFO
- publikace v odborných časopisech
- přednášky
- odborné semináře (7x seminář ve Starých Splavech)

Předávání výsledků a informací Meziresortní protidrogové komisi (nyní Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky – RVKPP), MZ ČR a dalším institucím v oblasti protidrogové politiky

Historie:

Vládní usnesení č. 208/1997 ke Zprávě o stavu a vývoji ve věcech drog v České republice za rok 1996

Úkol č. 12:

Zabezpečit fungování informačního systému v působnosti hygienické služby včetně vytvoření registru problémových uživatelů drog

Termín:

30. září 1997 (informační systém), průběžně (registr)

Mládež a drogy 1997

- 14 282 respondentů ze SŠ a SOU
- nejčastěji užívané drogy:
 - marihuana (35,4 %)
 - alkohol s prášky (14,2 %)
 - ředidla (7,3 %)
 - pervitin (6,4 %)
 - halucinogeny (6,1 %)
 - extáze (5,6 %)
 - heroin (2,6 %)
- snížení věku první zkušenosti s drogou (14 – 16 let)
- zdrojem první drogy nejčastěji kamarád či spolužák
- první drogou nejčastěji marihuana a hašiš (79 %)
- větší dostupnost drog nejen ve velkých městech
- stoupá zkušenost s užitím rizikových drog (pervitin, heroin ...)

Historie:

Vládní usnesení č. 1045/2000 o Národní strategii protidrogové politiky na období let 2001 až 2004

Úkol č. 34.

- A. Zabezpečit v rámci činnosti drogového informačního systému v působnosti hygienické služby monitorování potřebných epidemiologických ukazatelů. B
- B. Zkvalitnit a dobudovat systém jednotného sběru dat v oblasti drog a drogových závislostí odpovídající požadavkům EMCDDA (Evropské monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti).

Termín : A. průběžně

B. do 31. 12. 2002

Mládež a drogy 2000

- **13 018 respondentů ze SŠ a SOU a z posledních tříd ZŠ**
- **nejčastěji užívané drogy:**
 - **marihuana, hašiš (40,6 %)**
 - **alkohol s prášky (18,0 %)**
 - **LSD (7,9 %)**
 - **extáze (6,7 %)**
 - **pervitin (6,1 %)**
 - **ředidla (4,8 %)**
 - **heroin (2,1 %)**
- **zkušenost s drogou udalo 47,5 % respondentů**
- **podíl uživatelů rizikových drog vzrostl z 15,8 % v r. 1997 na 28,7 %**
- **nejprogresivněji se okruh uživatelů drog rozšiřuje mezi 14 – 17 lety**
- **agresivně se šíří užívání drog i do menších sídel**
- **zdrojem první drogy zůstává nejčastěji kamarád či spolužák**
- **první drogou nejčastěji marihuana a hašiš**

Historie:

Rok 2001 - 2003:

- **Spolupráce při realizaci TWINNING projektu na úseku standardizace a zkvalitnění sběru dat o léčených uživatelích drog**
- **Sjednocování sbíraných dat z LK center sdružených v A.N. O a jejich poskytování do celostátního drogového informačního systému**
- **Navázání spolupráce a příprava realizace systému sběru dat z vězeňství a jeho začlenění do celostátního drogového informačního systému**